

- Některé věci jsou aktuální už devadesát let.
- Nejde jen o střechu nad hlavou.
- Kdy vznikne sektor služeb pro seniory?

Splnil se Elišce P. sen?

NEJEN CHLEBEM je živ člověk...

Text: ZDENĚK JIRKŮ
Foto: JAN ŠILPOCH

Pražské Dejvice nebyly začátkem 20. let minulého století ani zdaleka tak výstavnou čtvrtí jako dnes, ale spíše volným prostorem s mnoha připomínkami původní vsi. Ale něco se v nových politických a hospodářských poměrech samostatné republiky začínalo hýbat – a kousek od Hradu pomalu vznikaly nové ulice, náměstí a veřejné budovy. Jednou z nich byl Útulný domov osamělým ženám. Jeho zakladatelkou byla Eliška Purkyňová (ano, z legendární rodiny, však se také narodila v Libochovicích), poslankyně Národního shromáždění, starostka Ústředního spolku československých žen a vůbec všestranně angažovaná osobnost.

Už dávno není...

Domov by otevřen v roce 1924 a přes proudy času zůstal v něčem stejný – dnes také slouží potřebným jako Domov pro seniory, ozdobený jménem zakladatelky. Ale jeho služby už dávno nespočívají jen ve skromném bydlení a prosté stravě. Je asi nejmodernějším seniorským zařízením v republice a jeho zřizovatel, hlavní město Praha, tu nasadil latku opravdu vysoko. Zejména v novém objektu v Břevnově.

Jeho ředitelka Eva Kalhousová si dobře uvědomuje dnešní souvislosti: „O narůstajícím počtu seniorů a jejich stále vyšším věku se mluví dost. Ale málokdo si uvědomuje, že pro ty statisíce lidí bude muset vzniknout úplně nový sektor péče, skoro bych řekla nové odvětví. My tady dnes poskytujeme perfektní bydlení, stravování, ošetrovatelskou službu, asistenci při nejrůznějších úkonech, které starší lidé už nezvládnou, odlehčovací službu pro rodiny, které se z nejrůznějších důvodů nemohou o svého seniora dočasně starat doma, ale stále více i domov se zvláštním režimem – péče o seniory, kteří by těžko přežili bez nepřetržité pomoci a podpory. Zkrátka stále více lidí, řekněme po osmdesátce, nemůže být ani minutu bez péče. Tak se nám před očima mění společnost a nemůžeme dovolit, aby tito lidé zůstali se svým trápením sami.“

Nemůžeme dovolit? Ředitelka mluví o nás, o občanech, o samosprávách i o velké politice. Pochopili jsme, co myslí tím novým odvětvím? Pochopili jsme, jak směšné jsou v této souvislosti hádky o nových tobogánech na koupalištích, nových zábavních parcích, nových parkovištích? Jak to říkala Eliška Purkyňová ve svých, a někdy ostrých, vystoupeních v parlamentu? „Nejubožejší z nás je měřítkem všech!“

Když se nějaký dům jmenuje Domov, znamená to především klid, pohodu, jistotu. Protože právě tyto hodnoty seniorům často scházejí nejvíce. V Břevnově i ve starším objektu v Thákurově ulici je najde každý.

PANÍ DRAHOMÍRA
a její nejmilejší chvílky

Když se nějaký dům jmenuje Domov, znamená to především klid, pohodu, jistotu. Protože právě tyto cennosti seniorům často scházejí nejvíce.

Vášnivá čtenářka

Drahomíra Vacíková musela opustit svůj byt proto, že v něm zůstala sama, a několikrát mozková příhoda způsobila, že nemohla žít bez pomoci. Tak se – s částečným ochrnutím poloviny těla – dostala do Břevnova a je tu opravdu spokojená. Sama o sobě říká, že je spíš samotářka, možná tomu přivykla za dlouhých let v knihovně Akademie věd, a nepotřebuje nějaké mimořádné rozptýlení. Její hlavní vášní je literatura; jak přijde řeč na knihy, hned připomene romány Jarmily Loukotkové a dokázala by je rozebírat dlouho a dlouho. Ráda vidí své syny i jejich rodiny, ráda navštíví rodný statek. Ale tady je jistota, že přijde pomoc okamžitě, tady se nic špatného nemůže člověku stát... Útlá žena si dobře uvědomuje největší bolest seniorů – osamění.

Domov Elišky Purkyňové by možná návštěvníkovi připomněl spíše moderní hotel, ale hosté tu nejsou na pár dnů. A personál sice také uklízí, vaří a organizuje zábavu, ale hlavní je atmosféra. Zdejší pracovníci mají na každého čas, nad nikým nemávnou rukou, žádnému, ani trochu popletenému přání se nesmějí. Dobře vědí, že za stesky a někdy i slzami je dlouhý, často těžký život, že mnohdy nahrazují původní rodinu a její pochopení. Je to vesměs tvrdá a někdy nepřijemná práce spojená s povinností trpělivosti. A je také dost málo placená. Nové odvětví péče o seniory se zkrátka klube na svět obtížně.

Marie Šebestová-Polcarová nikdy děti neměla. Osud jí nepřál ani v partnerském životě. Přesto srší úsměvy a energii, vyprávění o sobě občas přeruší lehce pikantní historkou o zdejších známostech, ale jednu stížnost přece jen má – každý den si dá ráda plechovku nealkoholického piva, což nemají rády sestry, které pečlivě hlídají její hladinu krevního cukru. Však i ona je letitá zdravotní sestra a měla by vědět, co cukrovka umí! Jenomže – jedna plechovka přece... Tyto starosti seniorů by byly jen úsměvné, kdyby zároveň neukazovaly na další důležitou okolnost – pracovníce domova pečlivě dohlížejí na dodržování diety, předepsané

medikace i další zdravotní souvislosti. Váha, celkový stav i nálada jsou povinně zaznamenávány. Byrokratické zbytečnosti? Možná, ale pravidelná lékařská služba se může opřít o objektivní údaje, kterých o sobě starší prozradí tak málo.

Jsmo spravedliví?

Dlouhý by byl výčet všeho, co Eliška nabízí. Nejen kultura, zábava, společné oslavy, taneční, přednášky, ale také opora v jednání s úřady, vyřizování všemožných formalit, rehabilitace, a třeba i práce s internetem. Bylo by to všechno krásné, kdyby ale za dveřmi nestály stovky nových žadatelů, a často velmi postižených věkem, nemocí, nepřízní osudu. Jen z Prahy jich za posledních pět let bylo téměř 1500! Přijata mohla být necelá třetina. Řešení? Vlastně jen jedno – miliardy a miliardy. I když... Eva Kalhousová říká:

„Mohli bychom se poučit třeba v Rakousku. Každá žádost musí obsahovat daňové příznání za posledních pět let a další informace o majetku rodiny. Dobře situovaní lidé jsou zdvořile odesíláni do soukromých, komerčních seniorských zařízení. Jistěže i oni platili daně, ale princip solidarity říká, že z veřejných prostředků musí jít pomoc především nejpotřebnějším. A nikdo se nediví.“

Služby pro seniory a jejich financování zatím u nás nejsou ani prestižní, ani politicky atraktivní téma. Napadne někdy někoho, že rostoucí počet stárnoucích spoluobčanů by jednou mohl přijít s vlastním politickým programem? Že by se sněmovna zaplnila prošedivělými hlavami? Jaký by byl potom státní rozpočet? Nebyl by nakonec spravedlivější než dnes?

P. S.: Původní objekt domova Elišky Purkyňové je už několik let prázdný. Potřebuje rekonstrukci. Co v něm bude pak? ▶

EVA KALHOUSOVÁ by mohla sociální práci vyučovat.

PANÍ MARIE se snad ani neumí mračit.